

Památky UNESCO

Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO existuje už téměř čtyřicet let. Za tu dobu do něj byly zapsány pamětihodnosti z celého světa – vznosné katedrály, mohutné hrady, romantické zámky, pečlivě pěstované historické zahrady i opravdové přírodní zázraky. Mezi divy světa zahrnuté do tohoto prestižního seznamu patří i dvě místa v jižních Čechách – město Český Krumlov, zapsané roku 1992, a vesnice Holašovice, zapsaná v roce 1998. Pro úplnost jsme do této kapitoly zařadili i Slavonice, zapomenuté město na česko-rakouských hranicích, které je jedním z vážnějších kandidátů na další zápis do seznamu UNESCO.

Český Krumlov ▲

Majitelé hradu a zámku Český Krumlov

Původní hradek založili na skalním ostrohu nad řekou Vltavou před rokem 1250 páni z Krumlova. Roku 1302 Krumlov zdědili jejich příbuzní Rožmberkové s erbem červené růže v bílém poli, kteří se ujali vlády na tři sta let. Zlatý věk nastal pro Český Krumlov v 2. polovině 16. století, kdy Vilém z Rožmberka nechal gotický hrad velkolepě přestavět, rozšířit a vyzdobit nástěnnými malbami jak v interiérech, tak na fasádách. Sídlo se postupně změnilo v honosnou renesanční rezidenci, která se zároveň stala střediskem největšího panství v Čechách. Poslední Rožmberk Petr Vok musel Krumlov pro dluhy v roce 1602 prodat císaři Rudolfovi II. a uchýlil se do skromnějších poměrů na Třeboň. V roce 1622 se Krumlov stal velkolepou odměnou za věrné služby habsburskému císařskému domu pro rakouský šlechtický rod Eggenberků. Zasloužili se o nový rozkvět hradu, kdy k areálu přičlenili zahradu, v ní nechali postavit letohrádek Bellarie a spojili ji se zámkem Plášťovým mostem. Protože Eggenberkové neměli další potomky, v roce 1719 majetek přešel do rukou knížecí dynastie Schwarzenbergů, kteří Krumlovu vládli až do roku 1939. Výsledkem rozsáhlých barokních úprav je například zimní jízdárna, kaskádová Neptunova fontána či Maskarní sál. V roce 1766 bylo slavnostně otevřeno pověstné barokní zámecké divadlo.

Český Krumlov

Důvodem pro zápis malebného jihočeského města do seznamu památek světového kulturního dědictví UNESCO se v roce 1992 staly zachovalost a krása historického centra, hradu a zámku. Český Krumlov je jednou z nejoblíbenějších turistických zastávek na toulkách Českou republikou a jen málokterá cestovní kancelář nenaplánuje zahraničním klientům alespoň jednodenní výlet. Pokud se sem vydáte, počítejte s dychtivými davy návštěvníků a odpovídající nabídkou služeb; toužíte-li po romantických tichých zákoutích, budete do jejich hledání muset investovat značné úsilí.

Infocentrum Český Krumlov
nám. Svornosti 2,
380 01 Český Krumlov
tel.: 380 704 622
e-mail: info@ckrumlov.cz
www.ckrumlov.info

Hrad a zámek Český Krumlov

Areál krumlovského hradu a zámku, který patří k nejznámějším památkám jižních Čech, je po Pražském hradu největší v České republice a zároveň představuje jeden z nejrozsáhlejších zámeckých komplexů v celé Evropě. Výsledkem složitého architektonického vývoje jsou dnes více než čtyři desítky větších či menších budov a palácových objektů, které obklopují pět nádvoří.

Nejvýznamnější interiéry procházejí dvě prohlídkové trasy. Ta první zahrnuje renesanční pokoje z doby posledních rožmberských vládců Viléma a Petra Voka s působivými nástěnnými malbami Gabriela de Blonde i rozsáhlé barokní apartmá, vybudované v průběhu 18. století. Spatříte také zámeckou kapli, Maskarní sál s iluzivními malbami Josefa Lederera a zlatý kočár, zhotovený pro diplomatickou misi ve Vatikánu roku 1638. Druhá prohlídková trasa se věnuje 19. století, kdy Český Krumlov patřil rodu Schwarzenbergů. Kromě zmíněných dvou tras si můžete prohlédnout slavné **barokní divadlo**, které se dochovalo v původním stavu včetně jevištní techniky, kulis a dekorací. Samostatně jsou přístupné další objekty – zámecká věž s vyhlídkovým ochozem, lapidárium s originály barokních soch a zahrada s letohrádkem Bellarií, kaskádovou fontánou a otáčivým hledištěm letního divadla.

Otvírací doba: sezonní
cenová hladina: ○ – ★★ ★
rodinné vstupné (až 3 děti)
Zámek 59, 381 01 Český Krumlov
tel.: 380 704 721
e-mail: ceskykrumlov@budejovice.npu.cz
www.zamek-ceskykrumlov.eu

Drama na lovu

Vláda nad Českým Krumlovem začala pro Schwarzenbergy všelijak, jen ne dobře. Adam František Schwarzenberg (1680–1732), dvorní maršálek u vídeňského dvora, byl typický barokní šlechtic a jeho největší zálibou byly hony. Právě on založil **lovecký zámek Ohrada** nedaleko Hluboké nad Vltavou (str. 48), jeho vášeň se mu ovšem stala osudem. V roce 1732 jej při honu u Brandýsa nad Labem smrtelně postřelil samotný císař Karel VI. Byla to nešťastná náhoda? Podle jedné z verzí šlo o záměr, neboť monarcha prý choval něžné city k choti zastřeleného, Eleonoře Amálii rozené z Lobkovic. Ať tak či onak, kníže svému zranění ještě v noci podleh; byl pohřben do rodinné hrobky ve vídeňském kostele kapucínů augustiniánů, jeho srdce pak dodnes spočívá v kapli kostela sv. Víta v Českém Krumlově. Ani císař Karel VI., také vášnivý lovec, nedopadl o mnoho lépe. V říjnu 1740 se nachladil při honu v bažinách Nezdiderského jezera a jeho konec navíc urychlil nezkušený kuchař pokrmem z nejedlých hub.

Výstavy na zámku Český Krumlov

Nejrůznější tematicky zaměřené výstavy ze zámeckých depozitářů i výstavy moderního umění se konají ve výstavních sálech Mincovny, Máselnice a Sloupové síně bývalých zámeckých konfíren. V průběhu hlavní turistické sezony jsou přístupné monumentální goticko-renesanční Václavské sklepy pod čtvrtým zámeckým nádvořím, kde se konají mezinárodní výstavy keramické tvorby.

Otvírací doba: sezonní
cenová hladina: ★
rodinné vstupné

Zámecká věž

Český Krumlov je městem dvou věží – zatímco věž **kostela svatého Víta** (str. 66), dominanta historického jádra města, je symbolem moci církevní, ta zámecká symbolizuje vládu světskou. Spisovatel Karel Čapek o ní prohlásil: „...je to jedna z nejvěžovatějších věží, jaké jsem kdy viděl...“ Nejednen návštěvník Českého Krumlova pak složil poklonu její krásě. Věž měří 54,5 m, z ochozu ve výšce 24 m se nabízí úchvatný výhled na město i na okolní krajinu.

Věž vybudoval renesanční architekt a stavitel italského původu Baldassare Maggi z Arogna (asi 1550–1619), jehož rukopis je patrný na renesančních přestavbách řady rožmberských sídel, například zámků v Bechyni, Jindřichově Hradci a Telči. Podle italského vzoru rovněž vystavěl pro Viléma z Rožmberka venkovské sídlo **Kratochvíle** (str. 29).

Otvírací doba: sezonní
cenová hladina: ★★
rodinné vstupné

Plášťový most a krytá spojovací chodba

Monumentální několikapatrový most, který se klene přes hradní příkop na západní straně hradního areálu a spojuje Maškarní sál se zámeckým divadlem a vrchní zámeckou obrazárnou se zámeckou zahradou, byl postaven během 18. století. Na jeho místě ovšem už dřív stávaly dřevěné mosty a kryté chodby. Raritou je téměř kilometr dlouhá horní spojovací chodba, která umožňovala zámecké společnosti volný pohyb mezi důležitými místy v nejbližším okolí bez ohledu na nepříznivé počasí. Chodba začínala na nejnižší terase horní zámecké zahrady, vedla přes podkroví zámeckého divadla na Plášťový most a pokračovala dál pod střechami krumlovského zámku a přilehlých domů až do minoritského kláštera na Latránu. Díky působení italských architektů v rožmberských službách mohla být její inspirací proslulá 500 m dlouhá Vasariho chodba ve Florencii, která vznikla v roce 1565 a spojovala palác Vecchio se zahradou Boboli a palácem Pitti. Dnes je chodba bohužel neprůchodná, v několika místech je přerušena či zazděná.

Plášťový most v Českém Krumlově ▲

Zámecké barokní divadlo

Nejzachovalejší a nejstarší scéna pozdně barokního typu v celé Evropě pochází z 60. let 18. století a má nejen původní architekturu, nýbrž i celý soubor dekorací, oponu, 540 kostýmů a doplňků, původní rekvizity a dochovanou techniku. S krumlovským divadlem je srovnatelné pouze švédské královské divadlo v Drottningholmu v Stockholmu z roku 1766, které se rovněž dochovalo i s technickým zařízením, ale jeho dekorace jsou mladší a mají klasicistní rysy. Oproti tomu krumlovské dekorace vycházejí ze stylu iluzivního evropského baroka.

K vidění je například systém propadlišť, zařízení pro rychlou změnu scény pomocí rumpálů pod podlahou, osvětlovací misky, jimiž bylo možné během okamžiku ozářit nebo zatemnit celé jeviště, létající vůz, vodotrysk, stroj na výrobu vlnobití, blesků a hromů a další efektové stroje. Repertoár zámeckého divadla během 18. století sice není znám, ale můžeme předpokládat, že to byly opery, balety i činohry, od biblických a historických her až po frašky s postavami italské commedie dell'arte, jak prozrazují obrazy Josefa Lederera v Maškarním sále. V roce 1897 byla v barokním divadle uvedena Hubička a ještě roku 1958 Rossiniho opera Pan Kartáč. Prohlídky jsou vzhledem k jedinečnosti a významu této památky podřízeny vhodným klimatickým podmínkám, omezen je i počet návštěvníků.

Otvírací doba: sezonní
cenová hladina: ★★★★★
rodinné vstupné

Medvědi v Českém Krumlově

Historie chovu medvědů v Českém Krumlově sahá až do 16. století, do doby panování posledních Rožmberků. Důvodem k jejich chovu se patrně stala legenda o původu rodu Vítkovců v antickém Římě, kterou rozšířili rožmberští kronikáři. Podle ní měli být Vítkovci spřízněni s rodem Orsini či Ursini (ursus = medvěd), v jehož znaku se objevuje červená růže na bílém poli. Snaživí historici podpořili svá bádání srdceryvnou historkou, kterou se po vyplenění Říma roku 546 jeden z členů tohoto rodu vydal na sever, překročil Dunaj a usadil se v jižních Čechách, kde založil nový rod. Skutečnost je ovšem taková, že Vítek přišel do jižních Čech až ve 12. století, a to nikoliv z italského rodu Ursini, ale z družiny českého knížete z rodu Přemyslovců. Před smrtí pak rozdělil majetek mezi pět synů a každému z nich dal do znaku pětistlou růži, která svou barvou symbolizovala jednotlivá panství. Od roku 1707 medvědi tvoří živý inventář českokrumlovského zámeckého příkopu a zůstali v Krumlově dodnes.

Lazebníková dcera a císařův syn

Lazebnu aneb dům na Latráně čp. 1 koupil v roce 1580 lazebník Zikmund Pichler, otec čtyř dcer. Jednou z nich byla Markéta, nešťastná hrdinka tragédie, která se odehrála roku 1608. Na zámku v té době žil Julius d'Austria, nejstarší levoboček císaře Rudolfa II. a jeho dlouholeté milenkyně Kateřiny Stradové, duševně chorý mladík, který postupně propadal stále častějším záchvatům nepřítelů. Také známost s Markétou Pichlerovou měla bouřlivý průběh – jedné noci dívku zbil, pobodal nožem, a protože ji považoval za mrtvou, vyhodil její tělo z okna. Rožmberský kronikář a správce archivu Václav Březan (asi 1550–1618) popisuje událost takto:

„...byla od něho hrozně zkatována a zpichána, že celého oudu na těle jejím nebylo, a zrasovanu tak z okna zámku vyhodil za umrlu na skálu. Nepřišla hodina její, aby se zabíla, neb upadla na smeti a svezla se po nich dolů. Když se vyhojila, před ním se skrývala, on matce pokoje nedal, až ji dostavila...“ Dlužno dodat, že Markéta i její rodiče se „dostavit“ nechtěli a učinili tak až poté, co Julius lazebníka Pichlera uvěznil, a dokonce vyhrožoval jeho oběšením. Po pěti týdnech vězení nakonec matka nátlaku podlehla a dceru odvedla na zámek. Hned následující noci z 18. na 19. února Julius Markétu bestialně zavraždil, „...rozvrátiv jí hlavu a posekav hanebně, že po kusích do truhly ji klásti museli...“, jak dodává Březan. Po této události ztratil Rudolf II. s nezdárným synem veškerou trpělivost a vydal příkaz k jeho doživotnímu uvěznění na česko-krumlovském zámku. Trvalo pouhý rok a půl; Julius d'Austria zemřel 25. června 1609. Potupu bývalé rožmberské rezidence komentoval Václav Březan slovy: „...Julius, ten pankart, levobočník a tyran na Krumlově, vězněn jsa na zámku... padna, duši pustil. Rarášek ho udávil!“

Zámecká zahrada a otáčivé hlediště

V roce 1666 si přivedl tehdejší majitel Krumlova Jan Kristián I. z Eggenberku mladou manželku Marii Arnoštku, rozenou hraběnku Schwarzenberkovou. Ta přiměla manžela k rozsáhlé přestavbě starého rožmberského zámku na pohodlné šlechtické sídlo, jehož nedílnou součástí byla i barokní zahrada. Ta od té doby prošla složitým vývojem, odrážejícím dobové styly zahradního umění. Počáteční barokní kompozici později ovlivnilo složité ornamentální vídeňské rokoko, od konce 18. století nahrazované jednoduchými klasicistními úpravami. V 19. století se vzhled zahrady radikálně změnil ve styl takzvaného anglického parku, koncem 20. století pak byla zahájena památková obnova a restaurování zahrady.

Zahrada má tvar protáhlého obdélníku o rozměrech přibližně 150 × 750 m. Z původní barokní zahrady se kromě schématu cest a zámeckého rybníka dochoval hudební pavilon a půvabný rokokový letohrádek Bellarie. U letohrádku stojí v posledních letech tolik diskutovaná přírodní scéna s otáčivým hledištěm. S nápadem použít letohrádek i park jako prostředí pro divadlo nového typu přišli v roce 1958 umělci z Jihočeského divadla v Českých Budějovicích. Autorem původní koncepce otáčivého hlediště byl scénograf Joan Brehms, první improvizovanou točnu nahradila již o dva roky později nová, s větší kapacitou (550 míst). Divadelní představení se tu konají během letních měsíců; kromě české klasiky (opera Rusalka) se tu hraje i balety (Labutí jezero), pohádky pro děti a hry napsané speciálně pro „točnu“ (Hrubínova Kráska a Zvíře). Zázitky jsou samozřejmě jedinečné, jen na rozdíl od návštěvy kamenného divadla bývá divákům doporučováno teplé oblečení a při deštivém počasí pláštěnky.

Otvírací doba: sezonní
cenová hladina: ○
www.jihoceskedivadlo.cz

Český Krumlov ▼

Český Krumlov ▲

Latrán

Cestou na krumlovský zámek nemůžete minout Latrán, jinak hospodářské zázemí hradu, až do roku 1555 samostatné podhradní městečko obehnané vlastními hradbami se dvěma branami. Jeho osou je ulička stáječící se od severního okraje podhradí směrem k mostu přes řeku. Mezi nejvýznamnější památky Latránu patří bývalý kostel sv. Jošta se špitálem, v němž můžete mimo jiné vidět **Muzeum marionet** (str. 40), zbytky hradeb s válcovou baštou z roku 1506 a Budějovická brána, jediná dochovaná z původních devíti krumlovských bran. Najdete tu i bývalý panský pivovar a soukromý pivovar Eggenberg.

Každý dům na Latráně má svou předlouhou historii i jedinečné obyvatele – například dům čp. 15 kdysi patřil rožmberskému dvornímu malíři Gabrielovi de Blon-de, v domě čp. 37 na počátku 20. století sídlila kavárna Café Fink, kde často sedával slavný malíř Egon Schiele, a dům čp. 54 zase patřil projektantovi a staviteli **Schwarzenberského plavebního kanálu** Josefu Rosenauerovi (str. 84).

Krčínova nevěsta z Latránu

Zajímavou minulost má i dům na Latráně čp. 66 zvaný Stará lékárna, který před rokem 1575 patřil Dorotě Slepíkové z Radkovic, první manželce rožmberského regenta Jakuba Krčina z Jelčan (1535–1604). Krčín se s ní oženil, když mu bylo jedenáctilet, a byl to jednoznačně sňatek z rozumu, při kterém kromě manželky získal právě dům na krumlovském Latráně a penězi naditou pokladnici. Kdekdě čekal, že babka se brzy rozvehná se světem a rožmberský regent si pak jako bohatý vdovec vybere nevěstu mladou a hezkou. Osud si však s Krčínem krutě zahrál; manželství trvalo plných jednadvacet let, což oklamany ženich později komentoval rozhořčenými slovy: „Za své služby nebohý já tu odměnu: musí v tom trvat do vůle boží, dokud Pán Bůh s něho toho břemene nesloží...“ Když Dorota v roce 1587 zemřela, bylo Krčínovi již třiapapadeát – nicméně hned v následujícím roce dům prodal krumlovské obci a oženil se s Kateřinou, mladičkou dcerou hradeckého hejtmána Jana Zelendara z Prošovic.

▲ Český Krumlov

Staré město

Jak se v 16. století hodovalo?

Svatba Anny Marie Rožmberské z Bádenu s Vilémem z Rožmberka byla jednou z největvokolepějších oslav, kterou českokrumlovský zámek zažil. V dobových pramenech se dokonce dochovalo svědectví, že toto veselí v lednu 1578 trvalo několik dní a bylo při něm zkonsumováno 40 jelenů, 20 kusů další vysoké zvěře, 30 tetřevů, 2 050 koroptví, 150 volů, 546 telat 654 vepřů, 450 beranů, 5 135 hus, 3 166 kuřat, 18 000 kaprů, 10 209 štik, 312 000 raků a 30 000 vajec. Nutno říci, že pompézní oslava nebyla symbolickým začátkem dlouhého a spokojeného manželství – Anna Marie zemřela již roku 1582 ve věku 21 let a Vilém z Rožmberka se nadočkal dědice ani po čtvrtém sňatku s Polyxenou z Pernštejna. Sám zemřel v srpnu 1592 v Praze.

Centrem Českého Krumlova je náměstí Svornosti s renesanční radnicí a barokním morovým sloupem. Ať se odtud vydáte na kteroukoliv stranu, čeká vás kouzelná procházka křivolakými uličkami, v nichž můžete vidět desítky nádherných gotických, renesančních a barokních domů s bohatě zdobenými fasádami. K těm nejhezčím patří pozdně gotický, renesančně upravený nárožní dům s bohatě malovanými fasádami (Široká – Kájovská 54) a bývalý renesanční městský pivovar, dnes **Egon Schiele Art Centrum** (Široká 70, str. 37). Z církevních památek vyniká **kostel sv. Víta** (str. 66), renesanční jezuitská kolej, dnešní hotel Růže, a barokní seminář, v současné době sídlo **Regionálního muzea** (str. 37).

Vyhlídkové plavby v Českém Krumlově

Smyčka meandrující řeky Vltavy v minulosti předurčila rozvržení městských ulic i postavení hradu, který původně chránil důležitý brod na obchodní stezce. Vltavu v Českém Krumlově milují zejména vodáci; radost z říční plavby zpestřuje i několik jezů a netradiční pohledy na českokrumlovské historické památky. V Českém Krumlově podél řeky najdete celou řadu půjčoven lodí a kompletního vybavení, ale můžete se také vydat na vyhlídkovou plavbu na vorech, jejíž součástí je bezpečné splutí atraktivních jezů řeky Vltavy. Plavidla kormidlují dva voraři v dobových kostýmech, dopřát si můžete i romantické plavby s loučením za soumraku či speciální plavby s průvodcem, vorařským občerstvením nebo hudbou.

Otvírací doba: sezonní
cenová hladina: ★★★★★
Maleček – půjčovna lodí
Rooseveltova 28,
381 01 Český Krumlov
tel.: 380 712 508, 602 487 051
e-mail: lode@malecek.cz
www.malecek.cz

Svatováclavské slavnosti a Slavnosti pětilisté růže v Českém Krumlově

Chcete-li poznat Český Krumlov v lesku jeho největší slávy, vydejte se sem v době historických slavností – v červnu se konají Slavnosti pětilisté růže, v září Svatováclavské slavnosti. Slavnosti pětilisté růže přenesou návštěvníky na tři dny do doby renesance, do éry panování posledních Rožmberků. Český Krumlov přivítá vznešené dámy a pány, rytíře, kejklíře, hudebníky i řemeslníky, součástí oslav je tradiční historický jarmark, průvody, velkolepé hostiny přímo na ulici a další programy, vybízející k aktivní účasti. Svatováclavské slavnosti představují podzimní oslavy k počti svatému Václavovi, patronu české země a města Český Krumlov. Vedle velkolepého jarmarku v historickém centru města čeká na návštěvníky Svatováclavská noc otevřených muzeí a galerií, speciální Svatováclavské menu v krumlovských hospůdkách, pivní slavnost v pivovarských zahradách, otevření vinných sklepů na zámekém nádvoří a spousta dalších lákadel.

www.ckrumlov.info

Selské slavnosti v Holašovicích

Dvoudenní ukázka původní lidové tvořivosti a zručnosti, tanců, jihočeské muziky, kejklřů, divadelních programů pro děti i dospělé a jarmarečního zpívání na vás čeká na Selských slavnostech, které se v Holašovicích konají každoročně koncem července. Pestrý kulturní program doplňuje Staročeská pouť a tradiční staročeský jarmark s přehlídkou řemeslných výrobků.

www.fos.cz, www.holasovice.eu

Znám jednu dívku, ta má dukáty...

O dívkách z jihočeských Blat se říkávalo, že mají dukáty nejen v truhle, ale i na krku – nosily totiž náhrdelníky ze zlatých dukátů a za ně si pak pořizovaly nádherné a velmi nákladné kroje. Právě těmto slečnám nejspíš vděčíme i za krásu Holašovic. Mnozí zdejší sedláci si totiž na začátku 19. století přivedli bohaté nevěsty z Blat a ty s sebou přinesly nejen kulturní zvyky Blatského kraje, ale i požadavky na určitý typ obydlí. Tradice tak vysvětluje, proč se blatské statky objevily v podhorském kraji a proč se právě tady, na nejkrásnější české návsi, natáčela v roce 1975 filmová verze opery *Prodaná nevěsta*.

Cyklotrasa Český Krumlov–Holašovice

Cyklotrasa UNESCO z Českého Krumlova do Holašovic je prý nejkrásnější z tras, které rovnoměrně pokrývají celé chráněné území Blatského lesa v délce 200 kilometrů. Výletníky na nich provází řada informačních tabulí s cykloturistickými mapami, nechybí ani dřevěné lavičky, altány, přístřešky či malá rozhledna pod vrcholem Granátíku, z níž se otvírá výhled na České Budějovice a Novohradské hory.

Holašovice

Venkovští zedníci se nechávali v 18. a 19. století inspirovat městskými domy a přenášením těchto vzorů do vesnického prostředí vytvořili svébytný styl, známý jako jihočeské selské baroko. Bohatě zdobená průčelí domů s širokými volutovými štíty najdeme v jižních Čechách na území Blat kolem Veselí nad Lužnicí a Soběslavi, ale také na hlubockých neboli zbudovských Blatech. Pěkné ukázky selského baroka se dochovaly například v Plástovicích, Zbudově, Malých Chrástanech či Vlhla-vech, v Bavorovicích, Municích a Opatovicích poblíž Hluboké, v Mahouši i dalších obcích v okolí Holašovic – v Radošovicích, Záboří, Dobčicích a Lipanovicích či v Rožnově, který dnes tvoří součást Českých Budějovic.

Holašovice jsou výjimečně dobře zachovaným příkladem tradiční středoevropské vesnice, přičemž architektonicky nejzajímavější část představuje rozlehlá náves s rybníčkem, barokní kapličkou sv. Jana Nepomuckého a bývalou kovárnou, v níž je hasičská zbrojnice a obchod. Ucelený památkový soubor zahrnuje 23 památkově chráněných výstavných usedlostí s neuvěřitelným počtem 120 budov včetně chlévů, stodol, maštálí, výměnků, sýpek, bran a ohrazení humen. Štitová průčelí obytných domů a sýpek, vzájemně propojená ohradními zdmi a brankami s klenutými vjezdy, patří k nejkrásnějším a nejzachovalejším ukázkám lidového baroka, které do venkovského prostředí přeneslo barokní, rokokové a klasicistní prvky z městského prostředí. Holašovice byly navíc ušetřeny různých novodobých přestaveb a dochovaly se v podobě, jakou statky získaly vesměs během první poloviny 19. století.

Informační centrum Holašovice
Holašovice 43, 373 84 p. Dubné
tel.: 387 982 145 (od 1. 4. do 31. 10.),
387 982 133
e-mail: infocentrumholasovice@seznam.cz
www.holasovice.eu

Holašovice ▼

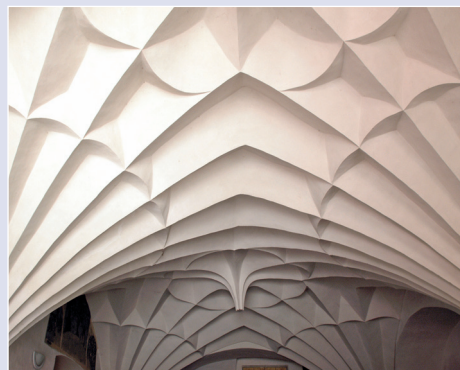
Textilní dílna a ateliér Zuzany Krajčovičové

Pokud máte rádi fantastické tvary a barvy, rozhodně zavítejte do ateliéru malířky a textilní výtvarnice Zuzany Krajčovičové. Ve Slavonicích žije od roku 1994 a právě tady přicházejí na svět její fantastické tašky, vaky a batohy všech možných velikostí, ale také trička a vestičky, hučky a fezy, peněženky, ubrusy, polštářky klasické i zvířecí, závěsy a přehozy fantastických vzorů a nejrůznějších barev. Zájemci se mohou přihlásit na každoroční letní školu duchovního experimentu a umění, případně na některý z kurzů.

www.krajcovicova.cz

Slavonice

Slavonice leží v průsečíku hranic Čech, Moravy a Rakouska. Město, střídavě navštěvované a zase opouštěné přízní osudu, prožívalo období vrcholného rozkvětu v 16. století, v době renesance. Později bylo ušetřeno necitlivých stavebních úprav, a historické jádro si tak dodnes uchovalo svěží tvář, kterou mělo před čtyřmi sty lety. Dominantou je mohutná šestipatrová věž kostela Nanebevzetí Panny Marie z 16. století, největší poklad ovšem představuje jedinečně dochovaný soubor pozdně gotických a renesančních domů, zdobených členitými lombardskými a benátskými štíty s psaníčkovými sgrafity i složitými figurálními scénami. V řadě domů se dochovaly přízemní mázhausy s různými druhy sklípkových kleneb. Snad nejkrásnější je sklípková klenba v domě čp. 46, jejíž kopie sklízela obdiv na světové výstavě v Bruselu roku 1958. Na seznam UNESCO byly Slavonice nominovány jako charakteristická ukázka pozdně středověkého městského osídlení.

Dominantou města, z níž se otevírá nádherný výhled do okolí, je **renesanční věž** (str. 114) původně gotického kostela Nanebevzetí Panny Marie, ovšem vaší pozornosti by neměl uniknout ani **poutní kostel Božího těla** na návrší za městem (str. 77), **Muzeum samorostů** (str. 51) nebo zbytky městských hradeb. Ty první zřejmě vznikly během 13. a 14. století, kdy se Slavonice pozvolna měnily z trhové vsi v opevněné město. Svou pevnost prokázaly už v roce 1423, kdy město marně obléhalo husitské vojsko. Z původního opevnění, výrazně zdokonaleného během první poloviny 16. století, se dochovaly souvislé úseky s několika baštami na východní a severní straně Slavonic. Stojí i dvě z původních tří městských bran – Jemnická, zvaná též Horní či Znojemská, a Dačická, nazývaná také Dolní, Boličkovská či Červená věž.

Regionální informační středisko Slavonice
nám. Míru 480, 378 81 Slavonice
tel.: 384 493 320
e-mail: i@slavonice-mesto.cz
www.slavonice-mesto.cz

Detail klenby ve Slavonicích ►

Slavonické náměstí při pohledu z věže ▲

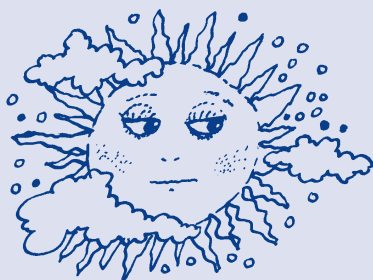
Slavonické podzemí

Přibližně od 13. století, tedy ve stejné době jako slavonické hradby, zřejmě začal vznikat propracovaný podzemní systém odvodňovacích štol a kanálů, který se rozprostírá v hloubce 4–7 metrů pod převážnou většinou domů historického centra. První, 130 m dlouhá trasa je přístupná v hlavní sezóně denně a prohlídka trvá asi 20 minut. Druhá, 300 m dlouhá trasa, je přístupná pouze o víkendech, její prohlídka trvá přibližně hodinu a není osvětlená, takže dobře zvažte své schopnosti. Do podzemí se vchází z mážhausu cukrárny v domě čp. 480 v jihozápadní části Dolního náměstí.

Upozornění: Před prohlídkou obdržíte ochranný oděv – holínky a pláštěnku – a baterku. Chodby slavonického podzemí patří mezi nejmenší v České republice. Průměrná výška je 1,5 m, šířka obvykle 40–60 cm. Pro děti ideální, řeklo by se, ale leckterý rodič či prarodič se tudy protáhne jen stěží. Tak co, troufnete si?

Otvírací doba: sezonní
cenová hladina: ★
nám. Míru 480, 378 81 Slavonice
tel.: 384 493 700, 777 038 978
e-mail: podzemi@shslavonice.cz
<http://podzemi.shslavonice.cz>

Řezbářský ateliér Jiřího Netika

Na slavonickém Horním náměstí objevíte galerii sochaře, řezbáře a restaurátora Jiřího Netika. V jeho tvorbě se odráží úcta a respekt ke světu a údělu člověka stejně jako v dílech středověkých a barokních mistrů, vlastní produkce je však současná a realistická. Všem zájemcům jsou otevřené také kurzy řezbářství, sochařství a restaurátorství, které umělec pořádá ve Slavonicích každé léto.

<http://netik-art.sweb.cz>

Detaily renesančních kleneb ve Slavonicích ►

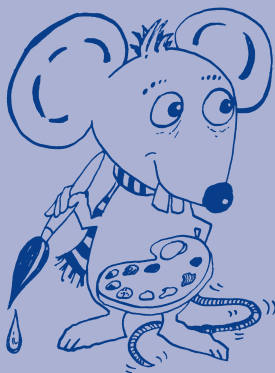

Okolím Slavonic po Graselových stezkách

Graselovy stezky vedou po obou stranách rakousko-české hranice, územím mezi rakouským Raabsem a Kautzenem a mezi českou Novou Bystřicí a Novými Syrovicemi. Ač nesou jméno podle loupežníka Johana Grasele, který v tomto kraji řáčil před dvěma sty lety, objevíte na nich mírumilovnou krajinu, stinné lesy, starobylé aleje, mytická zákoutí, kamenná pole a snad i dávná obětiště Kelťů. Při svém putování uvidíte například Graselovu sluj, unikátní celodřevěnou vodní pilu v Penikově, hřbitov loveckých psů či Schillerovy kameny (str. 96), zajímavé seskupení balvanů v místech, kde podle legendy čerpal

slavný německý dramatik F. Schiller námět pro své dílo Loupežník. Nechybí ani kaskáda lesních rybníků s „nebeským rybníkem“ Velký Troubný – rybníkem bez přítoku, který je napájen pouze dešťovými srážkami. Graselovy stezky tvoří sedm výletních okruhů kolem obcí a měst Raabs (10,5 km), Karlstein (34,5 km), Dobersberg (46 km), Slavonice (23 km), Vratěšín (7 km), Nové Syrovce (10 km) a Nová Bystřice (29 km). Hranici překračuje stezka vedoucí ze Slavonic přes Maříž do Dobersbergu (22 km). V Rakousku jsou Graselovy stezky značeny standardně bílo-červeným pruhem, na české straně žlutým terčem orámovaným bílým písmenem „G“.

Johann Georg Grasel (1790–1818)

Jak souvisí pozvánka do čistě krajiny plné lesů, luk a barev se jménem obávaného zločince? Jednoduše – stezka vede místy, kde se na přelomu 18. a 19. století Grasel určitě procházel či se na nich skrýval. Brutální lupič měl údajně v oblasti České Kanady a sousedního rakouského Waldviertelu na svědomí celkem 205 zločinů, přičemž první loupež spáchal už v devíti letech. Když mu bylo šestnáct, rakousko-uherské soudy na něj vydaly zatykač; v něm se uvádí, že je to „nejvyšší nebezpečný loupežný mordýř, velmi silný a obratný, rozpráví německy i česky a jeho obcování mezi cizími lidmi jest veselé“. Když mu bylo osmdvacet, přišly se na jeho popravu podívat stovky vídeňských babek.

V lidových vyprávěních má Grasel lepší pověst – veselého odvážného chlapíka, který nám zanechal v češtině výraz pro výlupky všeho druhu – grázl.

◀ Schillerovy kameny na Graselově stezce u Slavonic

